

nenáleží nárok na slušnou výživu, že však se ponechává soudci, by po uvážení všech poměrů a důvodů slušnosti, které pro ni mluví, výjimečně přidržel manžela k plnění slušné výživy manželce. Poněvadž tu tedy není vyživovací povinnosti manželovy, nemůže se žalobkyně dožadovati náhrady podle § 1042 obč. zák., neboť toto zákonné ustanovení předpokládá náklad, který někdo podle zákona byl by měl učiniti sám a který jiný zaň učiní. Nelze proto důvodně na pozůstalosti zemřelého manžela požadovati náhradu výživného za dobu minulou pro manželku, která na výživné neměla zákonného nároku, byť i soudce dle citovaného dvorního dekretu mohl výminečně přidržeti manžela k plnění slušné výživy.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Správně dovodil odvolací soud, že nárok rozvedené manželky na výživné podle dvorského dekretu ze dne 4. května 1841, čís. 531 sb. z. s., ježto přiznání jeho závisí na uvážení soudu, není nárokem ze zákona, a že, ano jest žalováno o náhradu výživného podle § 1042 obč. zák., tento však předpokládá nárok ze zákona a tím nárok rozvedené manželky podle dekretu, jak uvedeno, není, netřeba pro rozhodnutí sporu zabývat se otázkou, zda žalobkyni nárok na výživné po rozumu zmíněného dvorského dekretu proti zemřelému jejímu manželovi, pokud se týče proti jeho pozůstalosti náležel, po případě náleží. Vytýká tudíž odvolatelka odvolacímu soudu s hlediska § 503 čís. 2 c. ř. s., že se uvedenou otázkou nezabýval a jí neřešil, neprávem. Protože nárok na výživné podle dvorského dekretu ze dne 4. května 1841, čís. 531 sb. z. s. i kdyby žalobkyni příslušel, nebyl by, jak uvedeno, nárokem ze zákona, není nárok žalobkyně na zaplacení výživného za uplynulou dobu, opíraný o ustanovení § 1042 obč. zák., opodstatněn a odvolací soud zamítnuv tento žalobní nárok, po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) nepochybil.

Čís. 8004.

Odškodnění pro nespravedlivé odsouzení (zákon ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák.).

Náhrady útrat právního zastoupení lze se domáhati pouze potud, pokud vzešly po právoplatném odsouzení obnovou řízení. Náhradu útrat zastoupením více advokáty nelze přiznati, leč že by zastoupení to bylo nutné, aniž lze přiznati útraty za úkony provedené na zvláštní přání, nýbrž lze přihlídnouti jen k útratám účelným.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1928, Co I 6/27.)

Žalobce byl právoplatně odsouzen pro zločin podvodu. Napotomní jeho žádosti o obnovu trestního řízení bylo vyhověno a v obnoveném řízení byl žalobce z obžaloby sprostěn. Žalobce obrátil se po té na ministerstvo spravedlnosti se žádostí o odškodnění 228.036 Kč pro nespravedlivé odsouzení. Ministerstvo spravedlnosti přiznalo žalobci cel-

kem 61.320 Kč, z toho 60.000 Kč na útraty právního zastupování. Žalobu, již domáhal se žalobce na žalovaném eráru zaplacení dalších 163.036 Kč procesní soud první stolice (vrchní zemský soud v Praze) zamítl. Důvody: Žalobce čerpá žalobní nárok ze zákona ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák. Podle tohoto zákona může ten, kdo byl v trestní cestě právoplatně odsouzen, žádati na státu přiměřené odškodnění za utipěné majetkové újmy, byl-li po povolené obnově z obžaloby sprostěn. V projednávaném případě dal stát žalobci náhradu za to, že byl pro zločin podvodu nespravedlivě odsouzen, čímž nárok žalobcův co do právního důvodu uznal, a zbývá proto soudu vzítí na přetřes toliko otázku, lze-li odškodnění, jehož se žalobci dostalo, považovati za přiměřené, čili nic. Aby mohla býti tato otázka správně rozřešena, dlužno zjistiti jednak objem nároku žalobního a jednak jeho výši. Pokud jde o objem žalobního nároku, sluší především vytknouti, že má žalobce právo jen na ony útraty právního zastupování, jež mu vzešly po právoplatném odsouzení pro zločin podvodu obnovou řízení. To vyplývá již z ustanovení § 1 zákona ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák., podle něhož se odškodňuje jen újma, způsobená právoplatným odsouzením, vyplývá to však také z povahy věci a z úvahy, že, kdyby se byl žalobce dodělal zmateční stížnosti do odsuzujícího rozsudku úspěchu a byl nejvyšším soudem z obžaloby sprostěn, by odškodnění ve smyslu zákona ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák. žádati nemohl, poněvadž tento zákon předpokládá právoplatné odsouzení. Z toho důvodu dlužno útraty, jež žalobci vzešly obhajováním do jeho právoplatného odsouzení, z náhrady vůbec vyloučiti. Na druhé straně dlužno však z náhrady vyloučiti i útraty obhajování, jež se týkaly přestupků §§ 522 a 506 tr. zák., neboť právoplatné odsouzení pro onen přestupek nebylo obnovou vůbec dotčeno, pro přestupek druhý pak k právoplatnému odsouzení žalobce vůbec nedošlo. Zbývá jen ještě otázka výše odškodnění. V tom směru zjišťuje soud na základě svědeckých výpovědí JUDr. Leona L-a, JUDr. Alfreda M-a a JUDr. Alfreda S-a a účtů těmito svědky vystavených, že žalobci vzešly obhajováním v jeho trestní věci pro zločin podvodu a dále pro přestupky §§ 522 a 506 tr. zák. a obnovou trestního řízení, jež se vztahovala toliko na podvod, útraty celkem 225.036 Kč, z toho že připadá na útraty JUDr. Leona L-a částka 188.480 Kč, na útraty JUDr. Alfreda M-a částka 30.470 Kč a na útraty JUDr. Alfreda S-a částka 6086 Kč a že žalobce všechny tyto útraty až na útraty JUDr. S-a svým právním zástupcům zaplatil. Co z těchto účtovaných a z části zaplacených útrat připadá na trestní řízení do právoplatnosti rozsudku, kterým byl žalobce odsouzen pro zločin podvodu, a co na řízení o obnovu a co na zločin podvodu a co na přestupky, nelze na základě uvedených svědeckých výpovědí zjistiti, neboť svědci zařadili do svých účtů jednotlivě sice hotové výlohy, nikoli však i odměnu za vlastní práci právnickou, jež tvoří nejhlavnější položku účtu; odměna ta je udána toliko úhrnně. Z výpovědi svědka JUDr. Leona L-a jde na jevo jen tolik, že jeho útraty do prohlášení odsuzujícího rozsudku v první stolici (28. května 1923) činí na 10.000 Kč, svědek JUDr. Alfred M. pak potvrzuje, že převážná část jeho útrat se týká zmateční stížnosti a jejího zastupování před nejvyšším soudem. Bylo již svrchu naznačeno,

že žalobce má po zákonu nárok jen na odškodnění přiměřené. Za přiměřené odškodnění lze však považovati pouze náhradu útrat, jež byly k dosažení cíle t. j. ke žalobcovu sprostění v cestě obnovy nutné a účelné. Na tomto stanovisku dlužno státi, i když § 395 tr. ř., jenž byl zrušen zákonem ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1920, dnes již neplatí. Na útraty, jež míru potřeby převyšují — a k nimž dlužno čítati jmenovitě i útraty, jež vzešly přivzetím více právních zástupců, nebo jeho zvláštními přáními a požadavky, jak se to z výpovědi uvedených svědků podává, žalobce práva nemá a nemůže proto jich náhradu požadovati. Vycházeje z tohoto hlediska, shledává soud odškodnění 60.000 Kč, které bylo žalobci přiznáno a vyplaceno, nejen přiměřeným, nýbrž i velmi slušným, ježto odpovídá úplně práci, kterou právní zástupci žalobcovi s provedením obnovy řízení měli a která pozůstávala dle obsahu trestních spisů z podání návrhu na obnovu řízení a tří dodatků k němu, z podání dvou návrhů ohledně znalců, z podání dvou návrhů průvodních, z podání návrhu delegačního, z podání návrhu na opětné ohledání místa soudem, ze dvou stížností — z nich jedna do zamítnutí návrhu o obnovu, — z vyjádření se o druhém místním ohledání, z konečného vyjádření se o obnově, z účasti při dvojím ohledání místa a konečně z obhajování při jednom hlavním líčení. Tyto práce nebyly by mohly býti odměněny větším penízem, ani kdyby odměna za ně byla upravena na základě platného advokátního tarifu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl odvolání.

D ů v o d y:

Co do právního posouzení věci přisvědčuje odvolací soud především názoru, že žalobce může požadovati náhradu útrat právního zastoupení jen potud, pokud mu vzešly po právoplatném odsouzení pro zločin podvodu obnovou řízení. Rozsudek odsuzující pro trestný čin, čímž miní se rozsudek nejvyššího jako zrušovacího soudu odvrhující zmateční stížnost, jest nejen podmínkou nároku, vytčeného v § 1. zákona čís. 109 ř. z. z roku 1918, nýbrž také časovou mezí, pokud jde o útraty právního zastoupení, neboť útraty před tím vzniklé musí obžalovaný nésti v každém případě, a to i kdyby byl sprostěn z obžaloby. Domáhá-li se odsouzený obnovy trestního řízení a prokáže-li se dodatně, že byl odsouzen neprávem, nežádá zákon, by nesl další náklady spojené s právním zastoupením v tomto dalším případě, nýbrž poskytuje mu náhradu jich, neboť útraty ty patří k majetkoprávní újmě, spojené s odsouzením. Ježto však zákon nepřiznává nárok na všechny útraty účtované oprávněným, u něhož nastaly podmínky § 1. zákona, nezbyvá, než by soud uvážil a rozhodl podle §§ 3. a násl. zákona, zda oprávněný má nárok na náhradu, pokud mu byla odepřena ministerstvem spravedlnosti. Soud musí proto rozhodnouti o tom, zda náhrada požadovaná stranou jest přiměřená vzhledem ke všem skutečnostem, jež mají vliv na výměru útrat právního zastoupení. Nelze dovoditi ani z § 40 tr. ř., že by žalobci musily býti přisouzeny útraty právního zastoupení třemi advokáty. I když trestní řád opravňuje strany použití více obhájců, neplyne z toho, že by musily býti přiznány útraty všech tří advokátů,

jichž použil žalobce, pokud nebylo zastoupení to nutné, což nebylo prokázáno. Podobně nelze uznati útraty za úkony provedené na zvláštní přání a požadavky, nýbrž lze přihlédnouti jen k útratám účelným. Soud první stolice mohl o oprávněnosti žalobního nároku rozhodnouti jedině na základě palmárních účtů a svědecké výpovědi tří právních zástupců žalobcových, jež vyzněly, až na několik málo položek, povšechně, t. j. omezily se na udání celkové částky požadované od žalobkyně jako útraty právního zastoupení. Také odvolací spis omezuje se na povšechné výtky, k nimž nelze blíže přihlédnouti, než jak učinil soud první stolice tím, že uvážil veškeré skutečnosti, na něž se opětně poukazuje. Nemá proto ani odvolací soud příčiny, by žalobci přiznal na požadované náhradě další částku, neboť má za to, že náhrada, poskytnutá mu ministerstvem spravedlnosti jest úplně přiměřená nákladům právního zastoupení, jak je věc podle spisů vyžadovala, důsledkem čehož není žalobní nárok oprávněn.

Čís. 8005.

Byla-li exekuce vykonána nesprávně, nezákonnitě, přísluší i třetí osobě právo rekursu proti usnesení exekučního soudu, zamítнувšimu jeho stížnost podle § 68 ex. ř.

Nepostaral-li se k rekursu podle § 68 ex. ř. ani první ani rekursní soud o odstranění závad při výkonu exekuce, bylo na nejvyšším soudě, by z úřadu (§ 61 ex. ř.) zrušil veškerá usnesení nižších soudů a exekuční úkony, následující po povolení exekuce a by přikázal prvnímu soudu, by se postaral o zákonnou úpravu.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1928, R II 139/28.)

V exekuční věci proti manželům K-ovým navrhli manželé D-ovi, by byla zrušena exekuce na movitosti, ježto zabavené svršky jsou příslušenstvím nemovitosti. Soud první stolice návrhu částečně vyhověl. Rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu manželů D-ových zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil prvnímu soudu, by se podle § 61 ex. ř. z úřadu postaral o správný výkon povolené exekuce.

Důvody:

Předem bylo se zabývati otázkou, zda manželé Vilém a Kamila D-ovi jakožto osoby třetí jsou oprávněni odporovati exekuci rekurem, či zda jsou odkázáni toliko na odpor podle § 37 ex. ř., jež lze provésti pouze žalobou. Podle § 68 ex. ř. jest každý, kdo se cítí dotčeným ve svých právech výkonem exekuce oprávněn, stěžovati si na způsob jejího provedení u exekučního soudce, tedy nejen strany osobněúčastněné, nýbrž i osoby třetí, a jest exekuční soudce podle § 61 ex. ř. povinen, ne-